UUTISET

Hallituksen kuntauudistuksen linjaukset eivät ole aina olleet selkeitä. **VARATOIMITUSJOHTAJA TIMO KIETÄVÄINEN, KUNTALIITTO**

Budjetista sopu USA:ssa

Yhdysvaltain senaatti on hyväksynyt ehdotuksen maan budjetin tasapainottamiseksi. Sopua pidetään kuitenkin vasta orastavana, sillä se pitää hyväksyä vielä kongressin edustajainhuoneessa.

Senaatissa presidentti **Barack Obaman** demokraattipuolueella on enemmistö. Edustajanhuoneessa enemmistö on republikaaneilla.

Edustajainhuoneen odotetaan äänestävän asiasta vielä tänään paikallista aikaa.

Varapresidentti **Joe Bidenin** johdolla neuvoteltu sopu nostaa kaikkein rikkaimpien verotusta. Menoleikkauksia sen sijaan lykätään parilla kuukaudella.

Yhdysvaltojen pyrkimys budjettisopuun vaikuttaa myös Suomeen, arvioi suomalaisekonomisti. Yhdysvalloissa voisi syntyä dramaattinen taloustilanne, jos kongressissa ei saataisi sopua aikaan.

Danske Bankin johtava neuvonantaja **Lauri Uotila** sanoo, että pahimmillaan Yhdysvaltojen talouskasvu voisi tyrehtyä. Lisäksi työttömyys lisääntyisi sekä dollarin ja pörssien kurssit laskisivat.

Uotilan mukaan kongressin ratkaisu heijastuu Suomeen muun muassa viennin kautta.

MT

Poroaitoihin kuolee kanalintuja

Lapissa kuolee poroaitoihin ja sähkölinjoihin jopa yli 40 000 kanalintua vuosittain, arvioi Metsähallitus. Eniten lankoihin lentää riekkoja.

Ihmisen rakentamat maastoesteet verottavat pahimmilla alueilla lintukantaa enemmän kuin metsästys.

Metsähallitus aikoo selvittää, miten lintukuolemia voitaisiin vähentää. Esimerkiksi aitojen merkitsemisestä on hyviä kokemuksia Yhdysvalloissa.

Erilaisia aitoja on Lapissa noin 15 000 kilometriä. Valtaosa niistä on porotalouden käytössä.

”Tappiot ovat niin merkittäviä, että erityisesti riistaväki on halunnut jo vuosia tehdä jotain. Nyt asia yritetään saada kunnolla jalalle”, sanoo eräsuunnittelija **Jarmo Katajamaa**.

Katajamaan mukaan poronomistajat pitää saada mukaan hankkeeseen. Poronomistajat eivät hanketta vastusta, jos rahoitus järjestyy.

STT

PEKKA FALI

Oulunsalon kunnanjohtaja Sirkka Ylitervo tyhjensi työhuonettaan maanantaina. Oulunsalon kunta liittyi uuteen Ouluun.

Epävarmuus koettelee kuntia

Kuntajako, lain muutokset ja osin hallituksen linjauksetkin ovat avoinna. 16 kuntaa katosi 10 liitoksessa vuodenvaihteessa.

OULU (MT)
Kunnilla on edessään poikkeuksellisen epävarma vuosi. Talouden yleisten vaikeuksien lisäksi kuntia painavat muun muassa kustannusten nousu ja valtionapujen leikkaukset. Myös hallituksen ajoittain epäselvä linja vaikeuttaa kuntien varautumista tulevaan.

Monta asiaa auki

Kuntien ja kuntalaisten mahdollisuudet arvioida kuntaliitosten edullisuutta tai tarpeellisuutta ovat huonot, sillä kovin moni arviointiin vaikuttava asia on edelleen ratkaisematta.

Kuntaliiton varatoimitusjohtaja **Timo Kietäväinen** lisää epätietoisuutta lisäävien asioiden listaan myös hallituksen kuntauudistuksen linjaukset, jotka ”eivät ole aina olleet selkeitä”. Niistä on aiheutunut ”paljon epävarmuutta”.

Milloin tilanne sitten selkenee, sitä Kietäväinen ei ole halukas arvioimaan. Mielenkiintoista on kuitenkin nähdä, millaisia linjauksia hallitus tuo ohjelmansa puolivälintarkistukseen.

Suurimpia kysymyksiä on, annetaanko kunnille mahdollisuus jatkaa keskinäisen yhteistyön pohjalla kun kuntarakennetta uudistetaan, vai jäävätkö kuntaliitokset ainoiksi vaihtoehdoiksi.

”Toistaiseksi yhteistyön mahdollisuutta ei ole näkyvissä.”

Kuntaliitosten suma

Vuodenvaihteessa Suomen kartalta pyyhittiin kaikkiaan 16 kuntaa. Kymmenessä kuntaliitoksessa yhdistettiin Alavus ja Töysä, Kitee ja Kesälahti, Kuopio ja Nilsiä, Lohja, Karjalohja ja Nummi-Pusula, Mikkeli, Ristiina ja Suomenniemi, Raahe ja Vihanti, Sastamala ja Kiikoinen, Savonlinna, Kerimäki ja Punkaharju sekä Vaasa ja Vähäkyrö.

Suurin kuntaliitos koettiin Oulun seudulla, missä Oulu, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-Ii yhdistyivät uudeksi, 188 114 asukkaan Oulun kaupungiksi. Yhdistetyn kunnan asukasluku on maan viidenneksi suurin.

Lähiaikoina toteutettavia kuntaliitoksia tuetaan porkkanarahoilla vain jos yhdistymispäätökset tehdään 1.4.2014 mennessä.

Vuodesta 2001 vuoteen 2011 Suomen kuntamäärä väheni 112:lla. Yli puolet (67) siitä ajoittui vuoteen 2009. Vuonna 2012 ei tehty yhtään liitosta.

Seitsemän viimeisen vuoden aikana, vuosina 2007–2013 Suomessa on toteutunut 68 kuntaliitosta., ja kuntien lukumäärä on vähentynyt noin neljännekseellä. Vuonna 2006 Suomessa oli yhteensä 431 kuntaa. Vuonna 2013 kuntia on 320.

Vuonna 1966 kuntia oli 545.

JOUKO RÖNKKÖ

Kuntaliitokset vuoden 2013 alusta

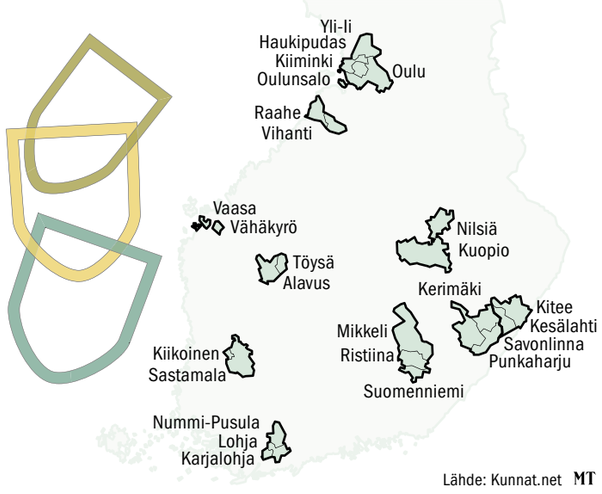

Lähde: Kunnat.net MT

PÄIVÄN KYSYMYS

Tapani-myrskyn tuhoa Sastamalassa.

Mitä Tapani-myrskystä opittiin?

Tapani-myrskyn tuhojen takia sähköyhtiöt joutuivat viime vuoden aikana maksamaan korvauksia asiakkaille ja korjauskuluja kymmeniä miljoonia euroja.

Mitä Tapani-myrskystä opittiin, Köyliön-Säkylän Sähkön toimitusjohtaja Olli-Pekka Marttila?

Olemme muun muassa kartoittaneet kaikki alueen kotieläintilat. Tiedämme nyt, mitä eläimiä ja kuinka paljon missäkin on eli mikä on kiireellisyysjärjestys, jos tulee sähkökatkoksia.

Päivitimme myös kaikkien metsäkoneurakoitsijoiden yhteystiedot, jotta saamme tarvittaessa nopeasti apua puiden raivaamiseen.

Yhtiömme 600 kilometrin sähköjohtoverkostosta vain 20 prosenttia on metsässä. Vierimetsien hoitoa on suunniteltu metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Tämän talven aikana kaikki on hoidossa.

Lisäksi sähköntoimitusvarmuutta parannettiin asentamalla kaksi maastokatkaisijaa. Ne rajaavat automaattisesti vikapaikkaa pienemmäksi.

Aiotteko kaapeloida sähköjohtoja maan alle?

Maakaapelointiin investoidaan ensi vuonna 450 000 eurolla.

Nouseeko sähkön hinta?

Loppukuluttaja maksaa lopulta investoinnit. Joskus voisi ihan tehdä kyselytutkimuksen, onko kuluttaja todella valmis maksamaan huomattavasti enemmän sähköstään, jotta vältetään sähkökatkokset. Omalle kohdalle katkoksia tulee kuitenkin todella harvoin ja ne kestävät yleensä vain minuutteja.

SUVI NIEMI

Myel-maksut nousevat, sijaisapu kallistuu

Viljelijöiden myel-maksut nousevat ennätyspaljon tänä vuonna, jopa 13 prosenttia. Pienet karjatilat maksavat pääosan lomitussäästöistä.

Myel-maksujen roima korotus johtuu pääosin siitä, että hallitus siirtää vakuutettujen maksettavaksi 14,7 miljoonaa euroa. Valtio säästää osuudestaan.

Korotukset 13 prosenttia

Aktuaari **Jorma Kinnunen** Melasta laskee enemmistölle vakuutetuista tulevan 275-300 euron korotus työeläkemaksuun. Yli 53-vuotiaiden maksut nousevat eniten.

Alle 53-vuotiaiden perusprosentti pysyy 22,5 prosentissa ja yli 53-vuotiaiden 23,85 prosentissa. Palkkakertoimeksi vahvistettiin 2,8 prosenttia.

Mela tehostaa omaa toimintaansa 0,3 miljoonan euron edestä, jolloin hallituksen tavoite 15 miljoonan kokonaissäästöistä saadaan kasaan.

Työeläkkeitä korotetaan vajaat kolme prosenttia.

Maatalouslomituksissa hallitus tavoittelee lainmuutoksilla viiden miljoonan euron säästöjä. Sijaisapu kallistuu ja samanaikainen lomanpito laajenee.

Sijaisavussa korotetaan perushintaa yhdestä eurosta kolmeen euroon. Varsinainen tuntihinta saadaan kunkin myel-työtulosta laskemalla.

Vastaisuudessa otetaan 6 000:s osa sijaisavun saajan myel-työtulosta, mikä lisätään perusmaksuun. Jakajana käytettiin ennen lukua 5 000.

Samanaikaiset lomat laajenevat

Hallitusneuvos **Riitta Kuusisto** laskee alimpien tuntimaksujen kallistuvan 1,90 euroon tunnilta. Ylimmät tuntimaksut halpenevat 1,10 euroa.

Hallitus perustelee lakiesityksessään sijaisapua varmimmaksi kohteeksi saada halutut säästöt aikaan. Niistä lasketaan nyt kolme miljoonaa.

Samalla halutaan lieventää tuntimaksun riippuvuutta myel-työtuloista.

Muutokset tasoittavat eroja pienimpien ja suurimpien maksujen välillä.

Alin sijaisapumaksu on ollut 1,70 euroa tunnilta ja ylin 18,90 euroa.

Samanaikaista lomanpitoa laajennetaan 20 kotieläinyksikön tiloille. Tätä lomanpitoa edellytetään 20 päivää. Vanha raja oli 15 yksikköä ja 15 päivää.

Säästöä syntyy, kun yksi maatalouslomittaja lomittaa tilan yrittäjät kerralla. Summaksi lasketaan puolitoista miljoonaa euroa.

Lomittajien työaikaa aiotaan tehostaa ja puristaa puoli miljoonaa euroa säästöä. Sääntöjä tarkennetaan. Työajan laskentatapaa ei tiettävästi muuteta.

JUHANI VIITALA

Vanhuuseläkkeen varhennus loppuu

Varhennettu vanhuuseläke lakkaa, ja osa-aikaeläkkeessä alaikä nousi 61 vuoteen vuodenvaihteessa.

Työeläkejärjestelmästä poistuu mahdollisuus siirtyä varhennetulle vanhuuseläkkeelle. Muutos koskee vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä.

Vanhuuseläkkeelle he pääsevät siten aikaisintaan 63-vuotiaana. Varhennettu eläkeikä oli 62 vuotta. Varhennusvähennys pienentää eläkettä pysyvästi.

Harva viljelijä varhentaa

Tänä vuonna 62 vuotta täyttävät, vuonna 1951 syntyneet sen sijaan säilyttävät varhennuksen mahdollisuuden, kunnes täyttävät 63 vuotta.

”Vuonna 2014 varhennettuja vanhuuseläkkeitä ei enää myönnetä”, eläkeyksikön päällikkö **Risto Syvälä** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta sanoo.

Muutama viljelijä hakee vuosittain varhennettua vanhuuseläkettä. Melassa odottaa nyt päätöstä kuusi hakemusta. Vanhuuseläkettä jonottaa 500 hakijaa.

”Joka sadas viljelijä haluaa vanhuuseläkkeensä varhennettuna”, Syvälä laskee.

Julkisen sektorin työntekijöistä osa säilyttää oikeutensa varhennettuun vanhuuseläkkeeseen. Tämä perustuu henkilökohtaiseen eläkeikään.

Osa-aikaeläkkeen ikäraja nousee

Osa-aikaeläkkeen alaikäraja nousee 61 vuoteen vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneillä. Ennen vuodenvaihdetta alaikä oli 60 vuotta.

Kolmisen sataa viljelijää saa osa-aikaeläkettä Melasta. Määrä on Syvälän mukaan pysynyt varsin vakiona viime vuodet.

Vanhuuseläkkeelle osa-aikaeläkeläinen voi jäädä 63–68-vuotiaana.

Eläke muodostuu silloin osa-aikaeläkkeen alkamiseen mennessä karttuneesta eläkkeestä sekä osa-aikatyöstä karttuneesta eläkkeestä.

Ennen vuotta 1953 syntyneelle karttuu eläkettä osa-aikatyön ja kokoaikatyön palkkojen erotuksesta. 1953 tai sen jälkeen syntyneelle ei kartu vastaavaa eläkettä.

Työeläkkeisiin pieni korotus

Työeläkkeitä korotettiin vuoden alusta 2,82 prosenttia. Saman suuruinen korotus tehdään myös muihin työeläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin.

Viljelijöiden kokonaiseläke nousee runsaaseen tuhanteen euroon keskimäärin. Se koostuu kansaneläkkeestä ja myel-eläkkeestä.

Työeläkeindeksissä palkkojen muutos vaikuttaa 20 prosenttia ja hintojen muutos 80 prosenttia.

Työuran aikaisia palkkoja ja työtuloja tarkistetaan palkkakertoimella. Tämä vaikuttaa eläkkeen suuruuteen. Nyt palkkakerrointa korotetaan 2,78 prosenttia.

Palkkakertoimessa palkkojen muutoksen osuus on 80 prosenttia ja hintojen muutoksen 20 prosenttia.

Vuonna 2013 elinaikakerroin pienentää vuonna 1951 syntyneiden tai sen jälkeen alkavia työeläkelain mukaisia vanhuuseläkkeitä noin kaksi prosenttia. Elinaikakertoimen vaikutuksen voi välttää jatkamalla töissä hieman pidempään.

JUHANI VIITALA

JAANA KANKAANPÄÄ

Varhennettu vanhuuseläke lakkaa, ja osa-aikaeläkkeessä alaikä nousi 61 vuoteen.

Presidentin uudenvuodenpuhe: Yhteinen etu ennen omaa etua

Ensimmäisessä uudenvuodenpuheessaan presidentti **Sauli Niinistö** kannustaa poliitikoita katsomaan yhteistä etua oman edun sijaan.

”Suomen kansa on harvoin rankaissut, usein kyllä palkinnut rohkeuden nähdä oikeudentuntoisesti oman etupiirinsä ulkopuolellekin. Eheyden voima on vaikeuksien voittamisen voimaa.”

Presidentti myös toivoo työmarkkinajärjestöiltä sovintoa riidan sijaan.

Taustalla on presidentin huoli itsekkyyden ja ahneuden noususta.

”Se on merkki oikeudentunnon kuihtumisesta. Ei tehdäkään välttämättä niin, kuin oikealta tuntuu, vaan niin, miten saa itselleen eniten hyötyä. Sillä asenteella yhteisöstä katoaa luottamus.”

Niinistön mukaan ulkopolitiikassa vahvistetaan ensi vuonna taloudellista ulottuvuutta. Tarkoituksena on murtautua monessa maassa suurteollisuutta suojaavan teollisuuspolitiikan läpi.

”Leipämme on siis pieninä palasina maailmalla ja sieltä se on meidän myös haettava.”

Edessä kovia päätöksiä

Presidentin mielestä globalisaatio näyttäytyi ensin maailman samanlaistumisena. Nyt se näyttäytyy myös vallan ja vauraiden uusjakona, joka koskee kaikkia. Se aiheuttaa epävarmuutta.

Presidentti Sauli Niinistö

”Samalla kun pelätään lisääntyvää työttömyyttä, niin ennustetaan tulevaa pulaa työn tekijöistä. Tai kun vaaditaan menoleikkauksia, niin toivotaan myös lisäkulutusta tulevan kasvun alustaksi.”

Paras apu ongelmien ratkaisemiseksi on talouskasvu. Se ei kuitenkaan yksin riitä, vaan ensi vuonna on tehtävä vaikeita poliittisia päätöksiä. Siksikin poliitikoilta vaaditaan yhteistyökykyä.

”Vaikeita poliittisia päätöksiä edeltää aina toistensa ohi puhumisen aika. Nyt se on kulumassa loppuun, käsillä on ratkaisujen aika.”

MT